

Bijlage 1: Achtergrondinformatie MRA Verstedelijkingsstrategie

Wat is de MRA Verstedelijkingsstrategie?

Rijk en regio werken samen aan een MRA Verstedelijkingsstrategie waarin de belangrijkste (middellange en lange termijn) systeemkeuzes op het vlak van wonen, werken en bereikbaarheid gemaakt worden. In de verstedelijkingsstrategie spelen de beleidsvelden landschap, ecologie, water, energie en sociaal ook een grote rol. De Verstedelijkingsstrategie bestaat uit drie onderdelen:

1. MRA Verstedelijkingsconcept
2. Fasering
3. Investeringsstrategie

De rode draad van het Verstedelijkingsconcept is de polycentrische metropool: de kernstad Amsterdam met daaromheen een veelheid van sterke (zelfstandige) stedelijke kernen die niet volledig afhankelijk zijn van de kernstad. Het gaat in principe niet om een nieuwe visie, maar om het koppelen van nationale, regionale en lokale doelen en in de visie zijn zowel rijk-regio opgaven opgenomen als opgaven die aan de regio zijn. Om het Verstedelijkingsconcept, en specifiek de rijk-regio opgaven, concreter te maken, is de MRA verdeeld in 5 integraal te ontwikkelen gebieden. Eén van die gebieden omvat vrijwel de gehele Amstelland-Meerlanden regio.

De Verstedelijkingsstrategie vormt, samen met opbrengsten van programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB), de basis voor de belangrijkste rijksinvesteringen de komende jaren én dient als paraplu voor de Omgevingsvisies die de gemeenten de komende jaren op gaan stellen.

Wat zijn de verwachtingen wat in het BO MIRT in november besloten gaat worden?

In het komende BO MIRT¹ wordt in ieder geval het MRA Verstedelijkingsconcept vastgesteld. Oorspronkelijk was de planning om ook de Investeringsstrategie en de Fasering vast te stellen, maar dit is onder andere door Corona uitgesteld. De komende weken wordt gewerkt aan de MIRT-besluitteksten en dan weten we ook wat er écht besloten gaat worden en welke lokale besluiten er eventueel genomen moeten worden richting eind november. Doel is om zoveel mogelijk concrete (financiële) afspraken met het Rijk te maken. Niet alleen met IenW uit het Mobiliteitsfonds, maar ook met BZK en EZ en LNV. De vraag is echter of dat gaat lukken: de minister van IenW heeft in het MIRT-overleg in het voorjaar al aangegeven geen grote besluiten te nemen in november en eerdere ervaring leert dat ministers in hun laatste bestuurlijke overleggen voor de verkiezingen vaak, in het kader van "niet over eigen graf willen regeren", geen grote besluiten nemen. Afspraken met LNV lijken meer kansrijk: zij zijn bijvoorbeeld op zoek naar locaties in ons land voor 37.000 hectare nieuw bos en met BZK gaat het om afspraken rond woningbouw.

Invloed MRA Verstedelijkingsstrategie op onze gemeente

Gezien de vele opgaven die op de MRA afkomen is het raadzaam om hier een MRA Verstedelijkingsstrategie voor op te stellen waarin de grootste (systeem-)keuzes voor de MRA gemaakt worden. Er zijn echter ook keuzes, bijvoorbeeld rond wonen en werken, waar de gemeenten zelf ook over gaan. Het kan niet zo zijn dat in de Verstedelijkingsstrategie keuzes opgenomen worden die nog niet door de gemeenten zelf genomen worden en waar de gemeenten zelf nog over nadenken, bijvoorbeeld in het kader van de Omgevingsvisies. Dit signaal moet bestuurlijk goed uitgedragen worden.

De hoofdlijn van de Verstedelijkingsstrategie is de polycentrische gedachte: een sterke kernstad Amsterdam met daaromheen sterke steden / regio's die niet geheel afhankelijk zijn van de kernstad. Voor die gedachte is zeker wat te zeggen, echter moet het er niet toe leiden dat er een maakbaar (maar irreëel) verhaal ontstaat los van de kwaliteiten van een gebied. Dit gaat bijvoorbeeld over het spreiden van nieuwe economie, cultuur en onderwijs naar de randen van de MRA. En ook om het concreet afspraken maken over percentages sociale woningbouw.

¹ Het Bestuurlijk Overleg MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport) is een halfjaarlijks bestuurlijk overleg tussen Rijk (Ministeries IenW, BZK, EZ en LNV) met de regio. In ons geval de regio Noordwest waarbij de regio vertegenwoordigd wordt door de MRA, VRA en Provincie Noord-Holland.

Hoe is het proces tot op heden geweest?

De MRA was eerst tegen het opstellen van de Verstedelijkingsstrategie. Maar nadat de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag dit wel heeft opgesteld en duidelijk werd dat dit belangrijk is om in aanmerking te komen voor rijks gelden, heeft de MRA er tempo op gezet. Zij hebben aan het begin bewust gekozen voor een klein kernteam om zo tempo te kunnen maken. Op zich logisch, echter er was daardoor geen of nauwelijks regionale afstemming, wat ertoe leidde dat er in het begin veel fouten gemaakt werden en er verregaande uitspraken gedaan werden vanuit het kernteam over losse gemeenten. Dit leidde tot irritaties.

Dit is zowel ambtelijk als bestuurlijk via het Platform Ruimte van de MRA (waar vanuit AM de wethouders Van Rijn (Aalsmeer) en Sedee (Haarlemmermeer) in zitten) meerdere keren aangekaart en uiteindelijk is er voor gekozen om een regionale ambtelijke schil om het kernteam heen te formeren om ook de regio's beter te informeren en de mogelijkheid te geven input te leveren.

Dit was weliswaar een stap vooruit, maar hiermee was het proces nog steeds niet zoals gewenst: de stukken kwamen vaak te laat naar de regio en er was daardoor niet of nauwelijks regionale afstemming mogelijk en veel input is niet overgenomen. Daarnaast is het MRA Platform Ruimte een aantal keer gepasseerd doordat reeds afspraken in Stuurgroep Verstedelijkingsstrategie gemaakt zijn waar de Ruimte-bestuurders niet van op de hoogte waren. Uiteraard speelde Corona hier ook een rol in, maar in plaats van hierdoor meer tijd te nemen voor afstemming werd het gaspedaal alleen nog maar verder ingetrapt.

De afgelopen weken hebben we als één van de 7 deelgebieden van de MRA, in aanloop naar het BO MIRT, zelf een AM-redeneerlijn (zie bijlage 2) opgesteld. Dit om niet afhankelijk te zijn van input vanuit de Verstedelijkingsstrategie, maar om zelf ons AM-verhaal scherp te hebben en in te kunnen brengen.